

The killing fields

Af Thomas Vedel

Sidst i juni måned skete det vi alle frygter, men som heldigvis sjældent sker. Et godt fiskevand ødelægges. I løbet af under 3 uger slog en omfattende fiskedød sandsynligvis alle karper ihjel i Tueholm og Vallensbæk sø, i daglig tale vallensbæksøerne.

Søernes karpesfiskeri indtog en helt speciel position i det danske karpesfiskeri, da det på mange måder, var her fiskeriet havde sin vugge. Mange karpesfiskere er startet her, og søerne har hele tiden siden deres åbning for fiskeri i 1983, rummet meget store karper. De største blev over 14 kg tunge, og måske fandtes der i perioder endnu større fisk. Det er derfor et hårdt slag for karpesfiskerne at denne betydningsfulde karpbestand er blevet udslettet.

Indtil nu er der fundet over 200 døde karper i alle størrelser, men flere må formodes at være bukket under. De lokale fiskere anser at stort set hele bestanden er gået til. Der har bemærkelsesværdigt ikke været græskarper mellem de fundne fisk, og der har kun været ganske få andre fisk, hovedsageligt brasener. Det kan tyde på at fiskedøden skyldes en virus eller en parasit der kun går på karper.

Årsagen til fiskedøden er p.t. ukendt men forskellige muligheder foreligger.

- Iltsvind
- toxisk algeblomst
- virusinfektion
- giftpåvirkning
- snylte/parasitangreb
- generelt stress

Langt de fleste fisk blev fundet i et lavvandet område af Tueholm sø hvor karperne ofte går på leg. Området ligger bag en langstrakt ø, og har karakter af en kanal. Hvis der opstår iltsvind og/eller toxisk algeblomst i et sådant område, vil fiskene have svært ved at undslippe, og vil derfor blive fanget i et iltfrit

eller giftigt område.

Kombinationen af det pludselige varme vejr og forårets megen nedbør og følgende udvaskning af næringssalte, har over hele landet skabt alvorlige algeproblemer. Derfor var det nærliggende at give fiskedøden denne årsag. Symptomerne på en del af de fundne fisk var tydelige blodudtrædninger omkring skællene, hvilket kunne støtte denne forklaring. Imidlertid indtraf der et vejrligsskift til køligere vejr uden at dødeligheden faldt, tværtimod. Og en vandanalyse foretaget af Københavns amt, viste ikke tegn på hverken giftige alger eller iltsvind.

Indtil tilstrækkeligt analyserbart materiale fra søerne er indsamlet står årsagen hen i det uviste. Problemet ved en analyse er, at der er behov for flere fisk der er døde eller lige er døde, hvilket det paradoksalt nok ikke har været muligt at fremskaffe. I den stærke varme er det simpelthen gået så stærkt, så alle fundne fisk allerede har været i forrådnelse.

Symptomerne i øvrigt flg.: Sår og blodudtrædninger omkring skæl, gæller samt direkte på huden. Klare bløddannelser på hovedet, samt et meget løst slimlag.

Ved udbruddets start, omkring den 25. juni, blev der fanget adskillige brasener og skaller med røde sår, men siden er der ikke fundet nævneværdigt mange døde individer. Døde skaller vil nok næppe blive fundet alligevel, da måger og andre fugle hurtigt æder de småfisk de finder på vandet, men brasenerne ville være fundet i meget større antal end gjort, havde de været ramt på samme måde.

Da fiskedøden blev kendt, besluttede vi at udsende en meddelelse til vores medlemmer, der oplyste og advarede om ulykken samt instruerede hvorledes man skulle forholde sig. Nedenfor er forholdsreglerne gengivet.:

- Undgå at fiske i de nævnte

vande

- Hvis du fisker derude, undgå da alle slags saks og keepnets, og desinficér grejet efter brug.
- Desinficér alt grej der har været i forbindelse med vandet i de nævnte vande indenfor den sidste måned.
- Skyl alt desinficeret grej grundigt i rent vand efter behandling, da disse midler ofte er giftige.
- Flyt ikke fisk af nogen arter fra vandene.
- Vær meget omhyggelig med reglerne og tag ingen chancer.
- Sorg for at alle medefiskere i kender og moder, overholder samme regler

Vi må gøre alt for at vi ikke spreder en evt. smitte til andre bestande, og for at fiskenes stresses så lidt som muligt. Fisk er altid mere modtagelige overfor sygdomme i stress-situationer."

Mulige indgreb for at redde karperne i vandene var begrænsede. I tilfælde af iltsvind kan der iltes. Ved toxisk algeblomst er der intet at gøre udover at håbe på et vejromslag til køligere vejr. Overfor giftpåvirkning kan der kun gribes ind overfor kilden, hvis denne kan findes, og overfor de øvrige, er der i praksis ikke andet at gøre end at lade det rase ud. Medicinsk behandling i et større naturligt vand, er ikke praktisk gennemførligt.

Desinfektion af grej kan gøres én af flere måder:

- Skyl i middel indeholdende jod(F.eks. Jodufor). Kan fås på apoteket og hos Matas, eller midlet Rodalon.
- Skyl i sprit. Denatureret sprit er ok.
- Bad grejet i 70 grader varmt vand i 10 min. Specielt fangstnet, saks og weighslings skal behandles. Vær opmærksom på at grejet kan påvirkes af ovennævnte behandling, specielt bløde plastdele, indfarvede ting og lyse ting. Efter endt behandling skal grejet skylles grundigt i rent vand, da kemikalierne er giftige.

Bagefter kan man gøre sig

nogle tanker om hvorfor det pludseligt går så galt. Sygdomme og parasitter optræder jo jævnligt i naturen, og normalt vil de ikke kunne forvolde de store ulykker i søer med en naturlig bestandstæthed. Vallensbæksøerne havde ikke en stor karpbestand i forhold til størrelsen (ca 34 ha), men alligevel går det grueligt galt i løbet af ingen tid.

Stress i forbindelse med leg, og det store antal fisk der var samlet på et lille areal, kan meget vel begunstige et angreb, men i tilfældet med disse søer, er der tillige et andet forhold der kan være interessant.

Søerne er anlagt i slutningen af treserne ovenpå en losseplads. Lossepladsen er forsejlet med en membran, og som sådan skulle man være sikret mod en udsivning herfra til vandmiljøet. Men hvad der i virkeligheden skjuler sig i undergrunden er jo ukendt, og eftersom membranen konstant har været under påvirkning fra vandskiløbernes kraftige motorbåd (vallensbæk sø bruges som vandskibane), er det jo ikke utænkeligt at der trods membranen er sket en udsivning af stoffer der har skadet fiskenes immunsystem. Et angreb af en virus eller en parasit, der specielt går på karper, vil derfor have langt alvorligere følger end normalt. Uden at have materiale nok til at kunne påvise denne tese, bør det indgå i det samlede billede af situationen.

Fremtiden er p.t. usikker, men intentionen er at søerne naturligvis hurtigst muligt skal have en sund og stor karpbestand igen. Spørgsmålet er bare hvor når genbesætningen kan finde sted, og med hvilke sættefisk. Det bedste ville være om årsagen til udryddelsen af den gamle bestand blev fundet, således at de evt. nødvendige forholdsregler kan tages. I modsat fald er det en gambling at sætte karper ud igen.